

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

- I. Principes tuentur constitutiones ecclesiasticas quæ sunt promulgata & usu receptæ. Promulgatio legum necessaria, ut sint notæ, è Novella Iustiniani. Ordo promulgationis in Imperio; Et in Gallia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

& ab Hieremia Patriarchæ censura, qua Confessionem Augustanam olim notaverat, aliquot articulis professionis Hollandicæ subscripserat.

Vide lib. 1. cap. 14. § 3.

CAPVT XV.

Synopsis.

I. Principes tuentur constitutiones ecclesiasticas qua sunt promulgata & usu recepte. Promulgatio legum necessaria, ut sint nota, e Novella Iustiniani. Ordo promulgationis in Imperio; Et in Gallia.

II. An constitutionum ecclesiasticarum promulgatio Roma facta sufficiat. Communior, & verior opinio, non sufficere. Quod congruit cum lege naturali, & civili. Et exemplo Iustiniani, qui leges ecclesiasticas per provincias edebat, directis literis ad Patriarchas, ut eas Metropolitanis, hi autem Episcopis insinuarent. Hac necessitas probatur ex discrimine legum pontificiarum & regiarum.

III. Probatur etiam e Conciliis Lateranensi & Tridentino.

IV. Et praxi Universalis Ecclesie, in definitionibus Conciliorum Generalium per provincias publicandis; ut constat e Concilio Arelateni primo, & Niceno.

V. E Synodo quoque Sardicensi. Explicatus Athanasius, de numero Episcoporum qui ejus restitutioni subscripserunt. Et ex Hilario.

VI. E Concilio quoque Ephesino.

VII. Idem mos usurpatus ab antiquis Rom. Pontificibus, in Decretis suis edendis per provincias. Siricius eam curam imponit Himerio Tarracoeni Episcopo. Necessaria erat decretorum novorum Siricii editio, ex Innocentio. Qui decreta quoque sua publicari jubet.

VIII. Eo iure usus Zozimus; & Leo I. in capitibus fidei & disciplina. Gallicani Episcopi Decreta Romane sedis in synodis edebant, & canonibus inferebant.

IX. Explicatur quod obijci solet e Nicolao, qui Decretis Pontificum non editis in Gracia, obstringi Photium scripsit. E cuius verbis necessitas promulgationis colligitur.

X. Respondetur objectioni de vitandis excommunicatis ante promulgationem. Id novo & singulari iure receptum. Imò verò Innocentius in explicatione huius novi juris stat pro priore sententia. De tempore quo leges teneant, post editionem, fuse Menochius.

I. **T**VITIO quam Principes Canonibus & Decretis Pontificum præstant, ad eas constitutiones ecclesiasticas refertur quæ vim legum obtinent. Duæ autem conditiones omnino requiruntur ut leges omnes, tam ecclesiasticæ, quam civiles, effectum suum sortiantur. Vna est, ut legitime insinuatæ sint, & promulgatæ; altera, ut sint usu receptæ.

Promulgatio legum ideo necessaria est, quoniam qui legum sententiam ignorant, nulla religione ad observationem teneri

possunt. Vnde præcipua cura post leges conditas hæc fuit apud Græcos & Romanos, ut publicè proponerentur, & tabulis, columnis, vel axonibus affigerentur. Nolo antiquos mores repetere, cum fatius sit iis discutiendis immorari quorum usu quotidiano calent omnia iudicum tribunalia. Extat apud Iustinianum Novella constitutio, quæ modum publicandarum legum præscribit, & earum vim cohibet, donec redita fuerint.

*Novel. 66. F. 1. fa-
ll. nota. Conf. u.
1. §. 1. & 3.*
manifeste, ut vertit verus interpres, & elapsi fuerint duo menses à die insinuationis. Hæc autem promulgatio eo ordine procedit, ut constitutio à Principe ad Præfectos prætorio dirigatur: qui edictis publicè propositis, eam in civitate, ubi sedes prætoriana instituta est, omnibus notam reddant; deinde eam mittant ad omnes Præsides provinciarum, qui legem in metropolitana civitate & in ceteris civitatibus provincie publicari curabunt. Civitatis nomine non singulæ urbes & oppida alicujus provincie intelligebantur, sed illæ tantum quæ in laterculo Imperij descriptæ, civitatum nomine & dignitate erant insignitæ; quæ ferè omnes, sub Christianis Imperatoribus, episcopatibus decoratæ sunt. Idem ordo per Gallias etiam hodie obtinet, quoad Principum nostrorum Constitutiones.

Nam etsi Galliarum regnum juris Romani auctoritate non teneatur, ejus rationes amplectitur. Edicta autem Principum nostrorum ad Curias Parlamenti (à quibus vice sacra judicatur, æquè ac olim à Præfedis prætorio) eo consilio mittuntur, ut in earum Auditoriis publicentur, in Acta redigantur, & præcepto Curiarum deinde ad Seneschallos exempla Constitutionum deferantur, qui promulgationi curandæ in civitate cui præsent incumbant. Administrationis publicæ forma, quæ hodie apud nos viget, paululum à Romani Imperij ordine discedit. Sed discrimen illud in provinciarum finibus, qui angustiores apud nos, potiùs quàm in re ipsa versatur. Etenim illi provincias solidas, id est, metropolitanam civitatem cum ceteris civitatibus quæ ab illa pendebant, Præsibus provinciarum credebant; cum apud nos Seneschallis aut Bajulis, qui vices præsidum obtinent, civitas una vel altera cum pago illius civitatis committi soleat. In prima Regum dynastia Constitutiones generales mittebantur ad Episcopos omnes & Iudices, quos Comites frequentius nuncupabant, quorum ministerium per unamquamque civitatem & pagum illi contributum diffundebatur. Qui ordo propagatus est in

Novel. 66. F. 1. fa-
ll. nota. Conf. u.
1. §. 1. & 3.

Vide Præceptionem Guicramini Regiam. 186. T. 1. Conc. Gall.

secundæ dynastia tempora , antè quàm regia Curia magistratibus ordinariis commissa esset. Capitula enim seu Edicta Principum à summo Cancellario Episcopis & Comitibus præbebantur , ut ea in suis diocesis & comitatibus quisque recitari procuraret ; ut docet Capitulare secundum Ludovici Pij. Summus Cancellarius Edicta regia condebat , teste Adalardo apud Hincmarum ; quemadmodum Comes Palatii iudiciis palatinis præerat , & Archipellanus controversiis canonicis quæ à Rege dirimebantur. Quæ iudicandi munera deinde in tertia dynastia in unam Cancellarij dignitatem coierunt.

II. Sed in controversiam deducitur an leges ecclesiasticæ promulgari debeant per provincias , an verò sufficiat eas in Romana Curia publicatas fuisse. Hinc stat Ioannes Andreas , & plerique ex Italia auctores , qui solam in Curia Romana promulgationem requirunt. Panormitanus verò , & omnes ferè Galli , Germani , & Hispani , qui quæstionem istam attigerunt , imò & Caietanus unus è purpuratis Patribus , necessariam esse per singulas provincias legis ecclesiasticæ publicationem contendunt validissimis argumentis. Cum enim ex naturalis rationis præscripto , Imperatoria lege Iustiniani , quæ vim in rebus ipsis obtinet , cautum fuerit ut nemo teneri debeat novâ constitutione , donec in provinciis auctoritate publica fuerit promulgata , etsi in urbe regia publicis Edictis proposita fuerit , indeque cognitio novæ legis manare & per provincias ob frequentem provincialium commeatum diffundi possit , cur alio jure utemur , cum de lege ecclesiastica Romæ promulgata ageretur , quò non adeo frequenter se conferunt hodie provinciales quàm olim cum esset orbis gentiumque Domina ? Præsertim cum fama legis editæ non sufficiat ; sed necessaria sit legis evulgatio , quæ fiat auctoritate publica , ne quis eam in dubium revocare possit. Huic rationi addenda est illa quæ apud omnes obtinet , nempe leges Imperatorum etiam ab Ecclesia observari , nisi in contrarium ecclesiastica lege fuerit statutum. Itaque constitutiones ecclesiasticæ eodem juris ordine & publicationis solemnibus adstringentur , ex vi Novellæ Iustiniani ; præsertim cum Novellarum corpus , aut saltem Iuliani Epitome olim à Romanis Pontificibus recepta fuerit , ut antè monui.

Hæc ratio inde multùm juvari posse mihi videtur , quòd Iustinianus hunc morem non solum in civilibus negotiis , sed etiam in legibus ecclesiasticis observaverit : quas ad

Patriarchas cujusque Dioceseos direxit , ut eas in Ecclesiis suarum sedium publicè proponerent , deinde ad Metropolitas mitterent , qui promulgatione in Ecclesiis facta , earundem legum insinuationem Episcopis sub se constitutis demandarent. Elegans est locus in Iustiniani Novella sexta , quæ de Episcoporum & Clericorum ordinationibus quamplurima statuit. Sanctissimi siquidem Patriarcha uniuscujusque Diocesis hæc proponant in Ecclesiis sub se constitutis , & manifesta faciant Deo amabilibus Metropolitanis quæ à nobis constituta sunt. Illi quoque rursus proponant ea in metropolitana sanctissima Ecclesia , & constitutis sub se Episcopis manifesta faciant. Illorum verò singuli in propria Ecclesia hæc proponant ; ut nullus nostre Reipublice ignoret quæ à nobis ad honorem & ad augmentum magni Dei & Salvatoris nostri Iesu Christi disposita sunt.

Eundem ergo ordinem sequi decet Summos Pontifices , seu legem novam ex fratrum consilio ferant , seu de Concilij generalis sententia ; cum Ecclesiæ jurisdictio sedatio & temperatio sit quàm civilis & regia. Non parum momenti confert etiam ad ordinis hujus necessitatem magnum quod ex alio capite discrimen intercedit inter pontificiam & regiam auctoritatem. Etenim à synodis provincialium canones condi solent , quibus Ecclesiarum status componi potest , ut necessaria omnino non sit , in singulis articulis , sollicitudo Summi Pontificis ; ac proinde mirum esse non debet si Christiani non adeo se curiosos exhibeant earum legum quæ Romæ feruntur ac promulgantur. Alia est regnorum ratio , in quibus nihil constituitur præterquam Edictis regis. Et tamen Principum benignitas tantopere hæc in parte subditis suis consulit , ut eos cura & labore solvat inquirendarum promulgationum quæ fieri possent in comitatu , neque velit suis legibus teneri , donec publicè propositæ sint in provinciis.

III. Neque est quòd in hac quæstione torqueamur , cum ipsa etiam Concilia generalia his solemnibus sua constituta obstringi satis aperte significaverint. Etenim Concilium Lateranense sub Innocentio III. habitum , cum præcepisset medicis ut ægros inducerent ad consulendum suarum animarum saluti antè quàm morbo remedia parentur , addit tamen , penæ canoni adjectæ non esse locum antè quàm promulgatio canonis istius facta fuerit ab Episcopo : Si quis autem medicorum hujus nostre constitutionis , postquam per Prelatos locorum fuerit publicata , transgressor existerit , tandiu ab Ecclesia ingressu arceatur , donec pro transgressione hujusmodi satisfecerit competenter. Quin etiam

Capitul. Lud. P. an. 823. l. 1. cap. 24. in suo Constitutibus coram omnibus relegant , ne cuiusvis vestra ordinatio & voluntas nota fieri possit.

Hincmar. ep. 3. c. 16.

Ioan Andr. super ultima verba 6. Decretal. Datum Romæ. Silvester verbo Lex. q. 6. Afor. l. 5. Iulii. c. 3. q. 1. Panorm. in c. complacentes de consil. Molina disp. 191. Caietanus art. 4. Doni. Soto l. 1. de lo. q. 2. a. 4. Nicol. Serranus dispus. de Legib. n. 16. 17. 18. 19. 60. 61. Quam enim iurare , inquit , que lex Romæ sit , eandem eodem tempore meminit , in Gallia , Hispania , India , etc. etc. que Christianissimum gentium partem , fixam & promulgatam conferi.

C. 1. de oper. novi nunc. C. 31 in ad. iuratum d. 10.

Nov. ver. in Episcopo 7. c. 1. Panorm. 7. q. 2. de consecr. etc. etc. etc.

Coc. Lat. c. 11. C. de infirmis. De pen. & remil.